

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

**ULUSLARARASI İSLÂM VE
MODEL İNSAN SEMPOZYUMU**
**International Symposium On Islam
And Model Human**

المؤتمر الدولي عن الإسلام والإنسان النموذجي

26-28 Nisan 2018 – KAHRAMANMARAŞ

Adres:

**Kahramanmaraş Büyükşehir Belediyesi Kültür Sosyal
İşler Dairesi Başkanlığı Kültür ve Turizm Şube
Müdürlüğü
(0 344 223 76 71)**

&

**Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi İlahiyat
Fakültesi Dekanlığı
Tel: (0344 300 27 01)**

e-mail:

islamvemodelinsansempozyumu@gmail.com

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

**ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN
SEMPOZYUMU
26-27 NİSAN 2018**

İmtiyaz Sahibi

Fatih Mehmet ERKOÇ
Büyükşehir Belediye Başkanı

Genel Yayın Koordinatörü

Cevdet KABAKCI
Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanı

Genel Yayın Yönetmeni

Mustafa SEMERCİ
Kültür ve Turizm Şube Müdürü

Editör

Prof. Dr. M.Akif ÖZDOĞAN
Doç. Dr. Faruk ÇİFTÇİ
Dr. Öğr. Üyesi Fatih TİYEK
Dr. Öğr. Üyesi Veli ABA
Arş. Gör. Sezai KORKMAZ
Arş. Gör. İrfan KARA

Yayına Hazırlayan

Ömer Yalçın OVA - Mehmet CANLI

Kapak Tasarım

Gökhan GÖNEN

ISBN: 978-605-4996-62-9 (Tk.) - 978-605-4996-63-6

Baskı: Fikir Ajans

Yönetim Yeri

Kültür ve Sosyal İşler Dairesi Başkanlığı
Kültür ve Turizm Şube Müdürlüğü
0 (344) 225 24 15 – 16 www.kahramanmaras.bel.tr

**Bu eserin bütün hakları saklıdır. Kahramanmaraş Büyükşehir
Belediyesinden yazılı izin alınmadan kısmen veya tamamen alıntı
yapılamaz, hiçbir şekilde kopya edilemez, çoğaltılamaz, yayımlanamaz.**

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

TÜRK-İSLÂM SANATINDA MODEL İNSAN: AKADEMİSYEN HATTAT ÂDEM SAKAL

Öğr. Gör. Nazik AĞYAR LEBLEBİCİ*
Öğr. Gör. Begül ÖZKOCA*

Özet

“Kur'an Mekke'de nazil oldu, Mısır'da okundu, İstanbul'da yazıldı.”

Geleneksel Türk tezyini sanatlarımızdan biri olan hüsn-ü hat ile tarihimizde çok sayıda nadide eserler görülmektedir. Kültürel ve manevi dünyamızın birer timsali olan hüsn-ü hat levhalar, ilmi ve dini olarak kaleme alınan birçok el yazması eser Türk İslam sanatlarının ait olduğu kültürün, dolayısıyla değerler dünyamızın birer göstergesidir. Hattatlar yaşadıkları dönemlerde farklı yazı türleriyle çeşitli eserler ortaya koymuşlardır. Tarihi süreç boyunca birçok ülkede İslamiyet'in yayılmasıyla genişleyen coğrafyada, özellikle mimari yapılarda, levhalarda ve el yazması ilmi-dini kitaplarda sayısız örneklerle tüm insanlığa İslami değerler ışığında öğretilerde bulunmuşlardır. Hattatlar, kimi zaman yüce kitabımız Kur'an'dan, hadis-i şeriflerden, halk deyişlerinden ve kimi zamanda edebî ya da ilmi kitaplardan kaleme alarak hat sanatına özgü yazı türleriyle tüm insanlığa sunulan değerler olarak bu mesajlara eserlerinde yer vermişlerdir.

Kültürümüzün önemli yapı taşlarından olan Geleneksel Türk tezyini sanatlarının günümüz hattatlarından Âdem Sakal'da geçmişten gelen bu geleneği sürdürmektedir. Bildiride halen Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Tezhip-Hat Ana sanat dalında akademisyen ve çok sayıda dünya çapında ödülleri olan Adem Sakal'ın Hüsnü Hat sanatına ve eğitimine olan katkıları, birçok ulusal, uluslararası başarıları, bu güne kadar aldığı eğitimleri, yetiştirdiği ve icra ettiği eserleri, sanat üslubu, öğrencileri, başarı ve ödülleriyle kısaca hayat serüveni ele alınmıştır. Bu bilgilerin günümüz ve geleceğin nesilleri adına model insan olacağı da söz konusudur.

Anahtar Kelimeler: Hüsn-ü hat, güzel yazı, kaligrafi, tezyinat, geleneksel Türk sanatları, el sanatları

MODEL HUMAN IN TURKISH-ISLAMIC ART: ACADEMICIAN HATTAT ADEM SAKAL

"The Qur'an was written in Mecca, read in Egypt, written in Istanbul."

There are many rare artifacts in our history with the hüsn-ü line which is one of the traditional Turkish arts. Many manuscripts, which are symbolic of our cultural and spiritual world and which are received as science and religion, are the cultures in which Turkish Islamic art belongs, and y values are indicative of our world. Calligraphers have exhibited various works with different writing types during the periods they lived. Throughout the historical process, many countries have witnessed a widening geography through the spread of Islam, especially in architectural structures, books and books on manuscripts in countless examples in

* KSU, TBMYO, El Sanatları Bölümü, Geleneksel El Sanatları Programı, nazikagyarleblebici@gmail.com

* Hitit Üniversitesi, İskilip Meslek Yüksek Okulu, Geleneksel El Sanatları bölümü, El Sanatları Programı, beglzkoca@gmail.com

Uluslararası İslam ve Model İnsan Sempozyumu

the light of Islamic values throughout humanity. Calligraphers have included these messages in their works as values that are presented to the whole human being with calligraphy specific to the calligraphy, sometimes taking from the Qur'an, hadiths, popular sayings and sometimes literary or scientific books. Adem Sakal'dan from today's calligraphers of traditional Turkish decorative arts, which is one of the important building stones of our culture, continues this tradition.

In the declaration, the contributions of Adem Sakal, a scholar and many world-wide awards to the arts and education of Hüsni Hat, many national and international achievements, the training he has received up to this day, his works, art style, students, achievements and awards are briefly discussed. It is also mentioned that this information will be a model person in the name of present and future generations.

Key words: Hüsni hat, beautiful writing, calligraphy, ornamentation, traditional Turkish arts, handicrafts.

1-GİRİŞ

İnsanın duygu ve düşüncelerini anlatmada bir araç olan yazı; değişik biçim, şekil, resim ve işaretlerle herhangi bir madde üzerine kazıyarak, yazarak yapılan işleme denir. Hat kelimesi; çizgi, uzun ve doğru yol anlamlarına gelir. Hüsni hat ise güzel yazı anlamına gelmektedir. Batı dillerinde ki karşılığı ise kaligrafi olarak geçse de bu tür yazılar Arap harfleri ile yazılan yazılar için pek kullanılmaz.

Tarihi süreç içerisinde yazının pek çok aşamadan geçtiğini söyleyebiliriz. Önceleri Arap yazısı çok basit ve iptidai idi. Buna "Makûlî" yazı denirdi. Ma'kûlî yazı zamanla daha muntazam ve köşeli harflerle yazılan "Kûfî Yazı" türüne dönüşmüştür. İslâmiyet'in ilk devirlerinde parşömen (ceylan derisi) üzerine yazılan Kur'an-ı Kerimlerin hepsi Kûfî yazı ile yazılmışlardır.

X. yüzyılda İbn-i Mukle Ma'kûlî ve Kûfî yazılardan "Nesih" ve "Sülûs" yazıyı icat etmiştir. Ancak, XIII. yüzyılda Abbasiler devrinde Bağdat'ta Halife Mustasım'ın sarayında kâtiplik yapan Yakut al-Mus'tasîmi'nin katkısı ile yazının daha olgun bir hal aldığı söylenir.

O dönemde Kûfî yazı işlevini kaybetmiş düğümlü, insan figürlü gibi çeşitli adlar altında dekoratif anlamda kullanılmaya başlanmıştır. XI. yüzyılda İbn-i Bavnab "Reyhânî" ve "Muhakkak" adlı iki yazıyı icat etmiştir.

XIII. yüzyılda Türk asıllı olan Yakut al-Mus'tasîmi'nin yazı alanında yazı sanatı yepyeni bir çehre kazandırır. O güne kadar düz olarak kesilen kâğıt kalemin ucunu eğri keserek günümüze kadar birçok değişikliklerle çok sayıda yazı çeşidinin esas kaynağı olan ve "Aklâm-ı Sitte" diye adlandırılan 6 yazı türünün (Sülûs, Nesih, Muhakkak, Reyhânî, Tevki', Rik'a) temelini atar ve hattatlar uzun süre bu türlerde eserler verir.

XV. yüzyılın II. yarısında birçok Türk ve diğer İslâm hattatlarının elinde devam edip giden bu sanat Şeyh Hamdullah ile Türk hâkimiyeti altına girmiştir. Amasyalı bir Türk olan Şeyh Hamdullah ile hat sanatında önemli bir dönem açılmıştır.

Yazı Şeyh Hamdullah'ın elinde o derece gelişip güzelleşmiştir ki "Kıbletî'-l Küttâb" ismini alarak döneminin ve daha sonraki dönemlerin önemli ekolu olmuştur. (Aksoy, 1977, s. 120).

Şeyh Hamdullah'ın oğlu Mustafa Dede ve Hafız Osman onun tarzı ile yazmaya çalışmış ve bunda çok başarılı olmuşlardır.

Muhakkak ve Reyhânî adlı iki yazı çeşidinin mucidi Karahisarî yazının sadece üslubunda değil tekniğinde de yenilik ve değişiklikler yapmıştır. Varak

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

altını çok ince ezmiş bunu mürekkep gibi kullanarak altınla yazılar yazmış. Altının daha belirli olması için harflerin etrafını siyah mürekkeple konturla çevirmiştir. Harflerin bir kısmını altın yaldız bir kısmını siyah mürekkeple yazmıştır. Bazen de harfleri siyah konturlarla belirlemiş, içini çiçeklerle süslemiştir. Sahifelerde yazının etrafını cetvelleme dışında çok sade bir halkâriden başka süsleme kullanmamıştır. Bu da bize onun çok sade ve ince bir zevke sahip olduğunu göstermesi bakımından önemlidir. Karahisarî yazılarına imzasını atmamış olsa bile değişik üslubu sayesinde kolaylıkla tanınırdı (Aksoy, 1977, s. 124).

Kur'ân-ı Kerîm'i Allah'ın sözüne yakışır bir güzellikte yazma heyecanı, gayret ve titizliği yazı sanatının hüsn-i hat seviyesine yükselmesine sebep olmuştur. Kur'ân'ın mânası ve lafzı gibi, yazısı da kutsal bir karaktere sahiptir. Yeryüzünde kullanılan yazılar arasında sanat yazısı olarak gelişmeye müsait, belki de en zengin yazı Arap yazısıdır. Müsiki ve resim gibi yazı da insanî ve dinî duyguları ifadeye muktedir bir sanattır (Serin, 1999, s. 20).

Türkler Müslüman olduktan sonra kültür ve sanat geleneğine dayanarak, İslâm yazı üslûplarının en önemli gelişim merhalelerini gerçekleştiren hattatlar yetiştirerek, bu alandaki zevk ve kabiliyetlerini göstermişler, İslâm yazılarının estetik değer kazanmasında tarihî rol oynamışlardır (Serin, 1999, s. 22).

Günümüzde de halen hüsn-i hat sanatına gönül vermiş ömrünü adanmış; klasik anlamda eserler veren yurt içi ve yurt dışı birçok yarışmada ödül alan birçok ulusal ve uluslararası sergide yer alan talebeler yetiştiren Adem Sakal'da yazı sanatını sonraki nesillere aktaracak bir köprü niteliğindedir. Popüler kültürün hakim olduğu, her türlü teknolojik imkanın elde edilebildiği bilgiye ulaşmanın son derece kolay olduğu ancak bununla birlikte böylesine uzun ve meşakkatli bir yolu hayat tarzı olarak benimseyip seçen Adem Sakal bugünün insanına bir örnek teşkil ederek emeğin, sabrın ve hayatın vizyonunu bizlere bir kere daha sorgulamamızı sağlamaktadır.

Kendisi biraz nükteyle karışık "hat sanatının ilk elli yılı zordur" derken de günümüz insanına bir görev ve vizyon konusunda emsal teşkil etmektedir.

Tarihi süreç içerisinde yazı sanatına kendi yaşadığı dönemi içerisinde değer katan tüm hattatlar gibi Adem Sakal'da yaşadığımız bu çağın yazı sanatını yaparak yaşatarak yeni tasarımlar ve örnekler icra ederek geleneksel Türk süsleme sanatlarına katkıda sağlayan model bir sanatçı olmuştur.

2- ADEM SAKAL'IN SANAT HAYATI

"Söz uçar yazı kalır"

5 Kasım 1956'da Tirebolu Kovanpınar köyü'nde doğmuştur. Babası, köyde uzun yıllar imamlık yapmış ve el sanatlarından teşpih yapımıyla uğraşmış YabSakaloğlu Muştak (ö. 28 Ağustos 2004), annesi Çötenoğlu Mehmet Ali Çınar'ın kızı Esmâ (Zencan Çınar) Sakal'dır (ö. 10 Eylül 1981). Kayınpederi de yine YabSakaloğulları'ndan ve köyün önde gelenlerinden Kemal (Hayri) Sakal'dır.

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

Fotoğraf 1, 2, 3: Adem Sakal, hat yazarken

İlkokulu köyünde orta öğretimini Giresun İmam-Hatip Lisesi'nde başlamış; Trabzon İmam-Hatip Lisesi'nde tamamlamıştır (1969-1975). Yazı sanatına imam hatip yıllarında kitaplarda gördüğü yazılarla kurşun kalemle denemeler yaparak 13-14 yaşlarında başladı. O dönemde edebiyatla ve güreş sporuyla ilgilense de asıl merakı yazı üzerinde devam eder. Ve şöyle anlatır: "Paleografi dersine giren Muzaffer Ecevit hocam bizde hat sevgisi uyandırdı. Hâlbuki ben o sınıfa gelinceye kadar kendi kendime yazı denemeleri yapıyordum. Yazı kitapları almaya başlamıştım." der.

Fotoğraf 4, 5: 17 Ocak, 1981 güreşten sonra dinlenirken, eserini tashih yaparken Mart, 2008

Spora ve güzel sanatlara ilgisi lise yıllarında başladı. Üniversitelerarası güreş müsabakalarında üç kez, Erzurum il birinciliği, üç defa doğu grubu birinciliği, bir defa Türkiye üçüncülüğü, bir defa da Türkiye ikinciliği kazandı.

Üniversiteyi Erzurum Atatürk Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nde okudu. (20 Ekim 1982). Yazı sanatına 1980 yılında baslar. Onun ardından Fuat BAŞAR dan meşk almaya baslar. 2 sene süren Erzurum'da meşk çalışmaları sonrasında da yine Fuat BAŞAR' ın talebeleri ve kendisinin de arkadaşları olan Osman ve Mehmet ÖZÇAY kardeşlerden 1995 te yazı üzerine ince detay meşkler aldı. Yazı sanatında en büyük gelişmeyi de bu yıllarda gösterdi.

İlahiyat Fakültesi üçüncü sınıfta iken Paleografi Hocası Dr. Muzaffer Ecevit'in teşviki ile hat sanatına yöneldi. Hattat ve ebrucu Erzurumlu M. Fuat Başar'dan hat dersi almaya başladı (6 Aralık 1980). Ondan Sülüs ve Nesih meşk etti. İlahiyat Fakültesi'nden mezun (1982) olduktan sonra din kültürü ve ahlâk bilgisi öğretmenleri olarak atandığı (24 Ocak 1983) Ankara'da hat sanatına olan ilgisini devam ettirdi. Bu sanat dalında ilerledikten sonra Ankara Atatürk Kültür Merkezi'nde hat dersi vermeye başladı (1991). Daha sonra Hattat Mehmet ve Hattat Osman Özçay kardeşlerden tekrar yazı meşk etmeye başladı (1995). Ankara'da 13 yıl kadar öğretmenlik yaptıktan sonra Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Geleneksel Türk El Sanatları tezhip-hat Ana Sanat Dalı Bölümü'ne öğretim görevlisi olarak geçti (8 Eylül 1995). Hâlen bu görevine 23 yıldır devam etmektedir. Yurtiçi ve yurtdışı birçok yarışmalara

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

katıldı, eserleri kataloglarda yer aldı. Otuzdan fazla karma sergiye katıldı. 2003'te TC Kültür Bakanlığı "Devlet Türk Süsleme Sanatları" Seçici Kurul Üyeliği yapmıştır. Evli ve dört çocuk babasıdır.

Fotoğraf 6, 7, 8: Sanatçının gençlik yılları ve arkadaşları

4- ALDIĞI ÖDÜLLER

1. T.C. Kültür Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, "Besmele" yarışması, başarı ödülü, (Birincilik) Mart 1997.
2. T.C. Kültür Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, 10. Devlet Türk Süsleme Sanatları Sergisi, Devlet Hüsn-i Hat Yarışması Başarı Ödülü, (Birincilik) 7 Aralık 1999.
3. T.C. Kültür Bakanlığı 11. Devlet Türk Süsleme Sanatları Sergisi Hüsn-i Hat Dalı'nda Başarı Ödülü (Birincilik) 06-26 Aralık, 2001.
4. T.C. Kültür Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Bakanlığımızca 11. Devlet Türk Süsleme Sanatları Sergisi kapsamında düzenlenen "Devlet Hüsn-i Hat Yarışması"nda aşağıda teknik özellikleri belirtilen eseriniz Yarışma Seçici Kurulu tarafından Başarı Ödülüne değer bulunmuştur. Sizi kutlar, başarılı çalışmalarınızın sürekli olmasını dilerim. Eserin konusu "Ya Eyyühel İnsanü Mağarrake Birabbike'l- Kerim", tekniği Celî Sülüs, ölçüleri 37x67 cm. 30 Kasım 2001.
5. T.C. Kültür Bakanlığı, Güzel Sanatlar Genel Müdürlüğü, Bakanlığımızca 9. Devlet Türk Süsleme Sanatları Sergisi kapsamında düzenlenen "Devlet Hüsn-i Hat Yarışması"nda aşağıda teknik özellikleri belirtilen eseriniz Yarışma Seçici Kurulu tarafından sergilemeye değer bulunmuştur. Sizi kutlar, başarılı çalışmalarınızın sürekli olmasını dilerim. Eserin konusu "Ve Ceâlne Fihâ

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

Cennâtin Min Nahîlin ve A'nabin ve Feccernâ Fihâ Mine'-L Uyûn", tekniği Celi Sülûs, ölçüleri: 57x52 cm. 12 Aralık, 1997.

6. İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi IRCICA tarafından Hattat Şeyh Hamdullah adına düzenlenen 4. Milletlerarası Hat Yarışması Celi Sülûs dalında Dünya ikinciliği. 1998.

7. İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA) tarafından Hattat Seyyid İbrahim adına düzenlenen 5. Milletlerarası Hat Yarışması'nda Celi Sülûs dalında Dünya ikinciliği. 2001.

8. İran İslâm Cumhuriyeti tarafından düzenlenen 2. Uluslararası Hat Yarışması'nda Celi Sülûs dalında "Besmele" kompozisyonu ile Dünya Birinciliği. Tahran, Ekim, 2002.

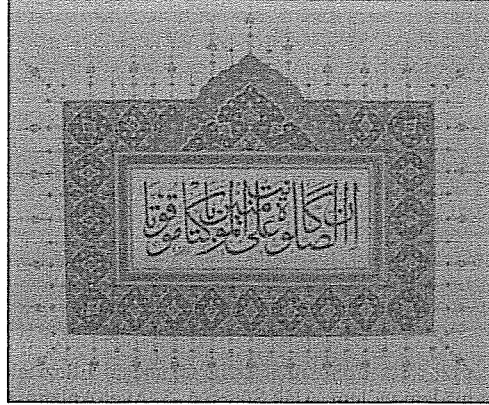
9. İslâm Tarih, Sanat ve Kültür Araştırma Merkezi (IRCICA) tarafından Hattat İmâd-ül Hasenî adına düzenlenen 6. Uluslararası Hat Yarışması Sülûs dalında Teselli Armağanı (Mansiyon Ödülü). İstanbul, 2004.

10. Albaraka Türk Finans Kurumu tarafından düzenlenen Uluslararası Hüsn-i Hat Yarışması Sülûs Dalı 3. lük ödülü. İstanbul, 2005.

11. Birleşik Arap Emirlikleri Kültür Bakanlığı tarafından düzenlenen Uluslararası Hüsn-i Hat Yarışması Celi Sülûs Dalı 3.lük ödülü. Abudabi, 31 Mart, 2007.

12. Albaraka Türk Katılım Bankası tarafından 2. defa düzenlenen yarışmalı sergi. Esma Sultan Yalısı. İstanbul, 18 Kasım, 2008.

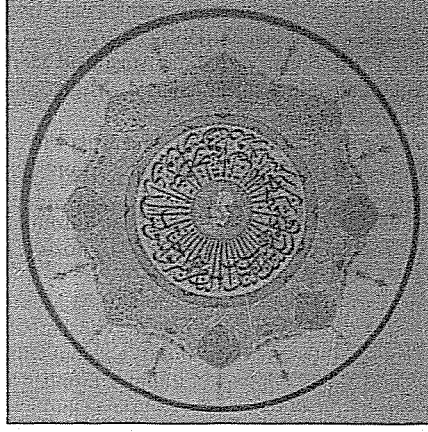
5-ESERLERİ, ÖDÜLLERİ, KATILDIĞI SERGİ VE ETKİNLİKLERDEN FOTOĞRAFLAR

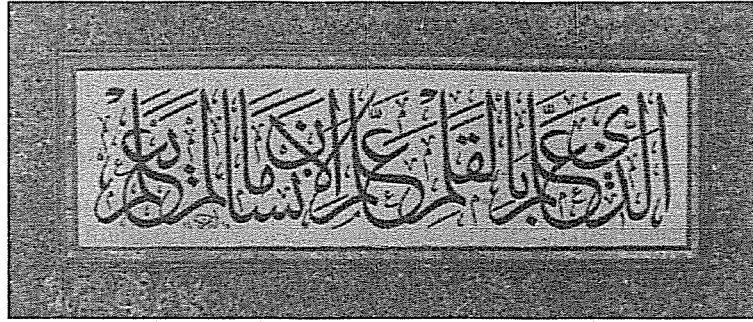
Fotoğraf

9-Yazı türü : Celi Sülûs, istif. Okunuşu : "İnne-s sâlate kânet ale-l mü'minîne kitâben mevkûtâ". Âyet Anlamı : Şüphesiz ki namaz, müminler üzerine vakitleri belli olarak (farz) kılınmıştır. Boyutları : 39-33 cm.

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN
SEMPOZYUMU

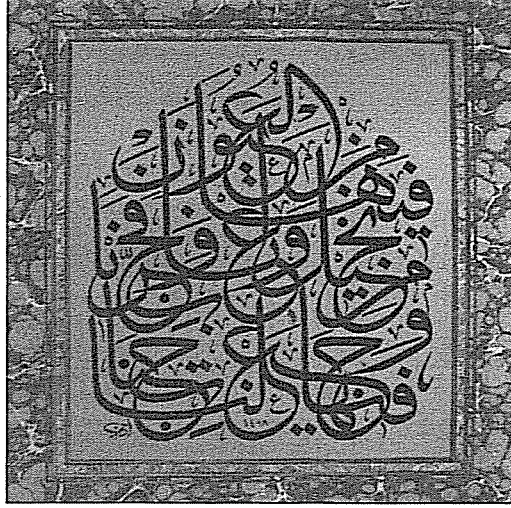

Fotoğraf 10:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu: Kul eûzü birabbi'n-nâs, Meliki'n-nâs. İlâhi'n-nâs. Min şerri'l-vesvâsi'l'hannâs. Ellezî yüvesvistü fi sudûr'i'n-nâs. Mine'l-cinneti ve'n-nâs. Nâs Sûresi. Anlamı: De ki: "Ben, insanların Rabb'ine sığınırım. İnsanların Hükümdar'ına. İnsanların İlâh'ına, O sinsi şeytanın şerrinden sığınırım ki, İnsanların kalplerine vesvese verir. Cinlerden de (olur), insanlardan da". Boyutları: 34-34 cm.

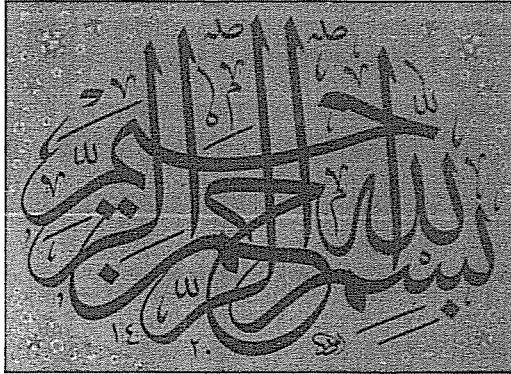

Fotoğraf 11:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu: Ellezî alemle bi'l-kalem. Alleme'l-insane mâ lem ya'lem. Alâk Sûresi 4.-5. Âyet Anlamı: O kalemle yazmayı öğretti. İnsana bilmediğini öğretti. Boyutları: 66x35 cm

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN
SEMPOZYUMU

Fotoğraf 12:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu: Ve ceâlne fihâ
cennâtin min nahîlin ve a'nabin ve feccernâ fihâ mine'-l uyûn.
Anlamı: Orada hurma ve üzüm bahçeleri yarattık ve orada çeşmeler fişkırtık.
Boyutları: 52x57 cm.

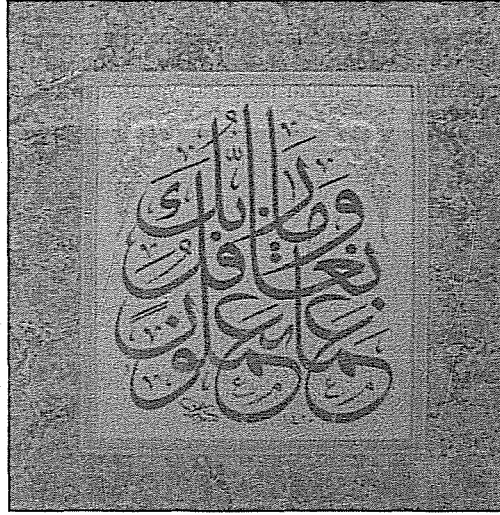

Fotoğraf 13:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu:
Bismillâhirrahmânirrahîm. Anlamı: Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla.
Boyutları: 45x37 cm

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN
SEMPOZYUMU

Fotoğraf 114:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu: Bismillâhirrahmânirrahîm. Anlamı: Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla. Boyutları: 45x36.5 cm.

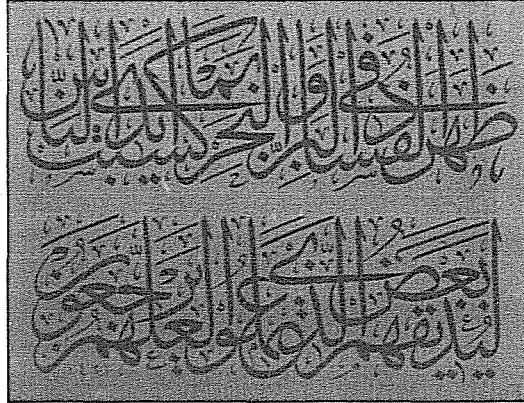

Fotoğraf 15:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu: Vemâ Rabbûke bigâfilin amma ta'melûn. Anlamı: Senin Rabb'in onların yaptıklarından gafil değildir. Boyutları: 42x48 cm

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

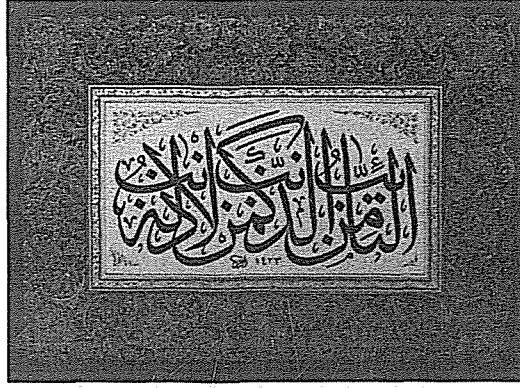

Fotoğraf 16:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu: “İnnellahe Yerzüku Men Yeşau Biğâyri Hisâb”. Anlamı: Şüphesiz ki Allah, dilediğini hesapsız olarak rızıklandırır. Boyutları: 36.5x45 cm.

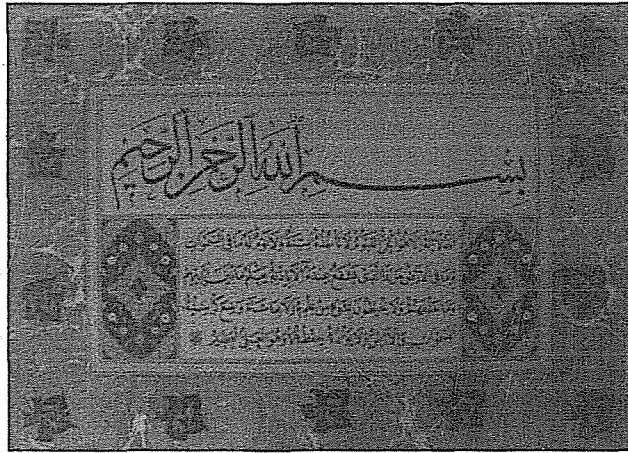

Fotoğraf 17:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu : “Zahera’-l fesâdü fî’-l berri ve’-l bahri bimâ kesebet eydi’-n nâsi liyüzikahüm ba’de-llezî amilû leallehüm yerciün”. Anlamı: İnsanların elleriyle işleye geldikleri şeylerden dolayı, karada ve denizde fesat (bozgunculuk) ortaya çıktı ki, onlardan bazılarını onlara tattırırız. Umulur ki (bu yaptıklarından) dönerler. Boyutları: 34x26 cm.

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

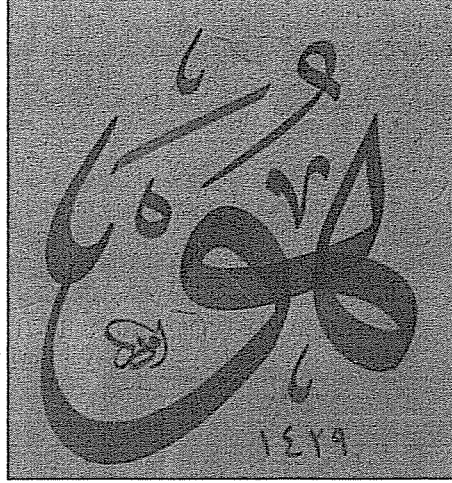

Fotoğraf 18:Yazı türü: Celi Sülüs, istif. Okunuşu: Ettaiübü mine-z zenbi kemen lâ zenbe leh. Anlamı: Günahına tövbe eden hiç günah işlememiş gibidir. Hadis-i Şerif Boyutları: 56x42 cm.

Fotoğraf 19:Yazı türü: Sülüs Besmele, Nesih kıt'a Âyete'l-Kürsî. Okunuşu: "Bismillâhirrahmânirrahîm. Allâhü lâ ilâhe illâ Hüve'l-Hayyü'l-Kayyûm. Lâ te'huzühü sinetün velâ-nevm. Lehü ma-fi's-semâvâti vemâ fi'l-ard. Men zellezî yeşfe'u indehü illâ biiznih. Ya'lemu mâ-beyne eydihim vemâ halfehüm velâ yuhiftüne bişey'in min ilmihi illâ bimâşâ'. Vesia' kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard. Velâ ye'üdühü hıfzühümâ ve Hüve'lAliyyü'l-Azîm". (Bakara sûresi, Âyet: 255). Anlamı : "Rahman ve Rahim olan Allah'ın adıyla". Allah, kendinden başka ilâh olmayan o Allah'dır, diridir (bakidir) Kayyûm'dur (yarattıklarının bütün işlerinde hâkim, her şey onunla kaimdir). Onu ne gaflet basar, ne uyku! Göklerde ve yerde ne varsa hepsi onundur. Onun izni olmaksızın huzurunda kim şefaate edebilir? (Mahlûkatın) önlerinde ve arkalarındaki (dünya ve âhiret) işlerini bilir. Onlarsa Allah'ın dilediği kadarından başka, onun ilminden hiçbir şey kavrayamazlar. Kürsüsü göklerle yeri kaplamıştır. Göklerle yeri korumak, ona ağır gelmez. O çok yüce, çok büyüktür. Boyutları: 40x29 cm.

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

Fotoğraf 20:Yazı türü: Celî Sülûs. Okunuşu: Hû. Anlamı : - Boyutları: 10x11 cm.

Fotoğraf 21,22,23, 24: Seyid İbrahim adına, 5. IRCICA yarışması ikincilik plaketi (2001), “Besmele” yarışması, başarı ödülü. Mart (1997), İran yarışması, birincilik plaketi. Tahran Ekim (2002), Hüsni hat dalında, başarı ödülü 06-26 Aralık (2001)

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN
SEMPOZYUMU

Fotoğraf 25,26: 21 Şubat, 2008 DUBAİ, 12-21 Şubat, 2008 Dubai'de,
Dr. Savaş Çevik ile

Fotoğraf 27,28: 12-21 Şubat, 2008 Dubai'de Salah Shirzad ve diğer
hattatla, 12-21 Şubat, 2008 Adem Sakal eserlerinin önünde. Dubai,

Fotoğraf 29: Sol baştan; Şemsettin Ziya Dağlı, Yusuf Keş, Adana
Valisi İlhan Atış, Adana Büyük Şehir Belediye Başkanı Aytaç Durak, Adem
Sakal ve Mesut Dikel. 4 Aralık, 2007

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

Fotoğraf 30: Sol baştan; Osman Özçay, Bakan Abdurrahman el-Üveysi, Adem Sakal, Haşimî Hüseyin Sırrı ve sergi yetkilisi ve Mehmet Özçay. Dubai, 12-21 Şubat, 2008

Fotoğraf 31: Hattat arkadaşları ile Burc el-Arab Otelinde, 2-21 Şubat, 2008 Dubai

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

SONUÇ

“Nun velkalemu vema yesturun” (Nun .kaleme ve satır satır yazdıklarına andolsun!)

İlk ödülü 1997’de Kültür Bakanlığı “Besmele” tuğra yarışmasında birincilik ödülü aldı, 1998 de IRCICA yarışmasında dünya ikincisi oldu. 1999’da Kültür Bakanlığı’ndan başarı ödülü aldı. 2001’de tekrar dünya ikincisi oldu, IRCICA’nın yarışmasında 2002 dünya birinciliği aldı. Yani ödüllerin ardı arkası kesilmedi. 1995’ten sonra senelere sığmayacak çok ödül aldı. Yedi tane yurtdışı üç tane yurtiçi ödülü oldu. Bu başarıları imza atan hattat Adem Sakal kendisine en fazla tesir eden hattatların Fuat Başar, Mehmet ve Osman Özçay olduğunu söylemektedir. Yine şunları anlatır:

“Özçay’lardan Sülüs çalıştık, Celi de çalıştık. Hocalar bu yazıları öğrettiği için, belki de Ta’lik hocası olsaydı herhalde Ta’lik çalışırdık. Nesih çalıştığım halde, Sülüs, özellikle ben Celi Sülüs’te çok tanındım. Bütün ödüllerim nerdeyse Celi ağırlıklıydı. Sonra Sülüs’te ödül aldım, Nesih’te ödül almadım.”

Celi sülüs çalışma sebebi dönemin imkânları olmuş. Özçay’lar İstanbul’da kendisi önce Ankara sonra Isparta’da olduğundan Yani Özçay kardeşlere yazının tenkidi için faksla ya da mektupla yazıyı gönderip düzenlemeleri yaparmış. Daha sonra mesaj ve mail yoluyla da tashihleri yapılmış. Nesih ince yazı olduğu için onu faksla tarif etme imkânı olmadığından iri yazıları, ayrıntılarını görme faydası olduğundan daha kolay çalıştığını söylemektedir.

Her ne kadar bu bir geçim vesilesi olsa da asıl bu işi yapmasının nedenini sorduğumuzda Adem Sakal “Rabb’imizin sözünü yazdığuma göre beni mükâfatlandırarak, ödüllendirecek, asıl karşılığı verecek olan O’dur” demektedir.

Ben bir ayet okumuştum, hatırlıyorum “Ey insan seni çok kerim olan Rabb’ine karşı gururlandıran nedir” irkildim, ben gerçekten, çünkü insan kendisine rızık veren, hayat veren, ömür veren, dünyaya getiren, varlığını devam ettiren, yaşaması için her şeyi ona veren Allah’ına karşı gururlandıran nedir? Elektrik gibi çarpıyor insanı, tesir ediyor nitekim de yazdık bu Ayet’i veya bazen de insan bazı şeylerden daha çok etkileniyor. Meselâ bir yazı görmüştüm, “Yumuşak huyluluk güzel ahlâkın efendisidir”. Baktım, hoşuma gitti bunu ben yazayım dedim. Yazı durup dururken akla gelmiyor. Birisi yazmış çok bozuk bir yazıydı beğenmedim, bunu ben güzel yazabilirim dedim, yazdım, güzel oldu, sevindim. İnsan mutlu oluyor. Meselâ Necmeddin Okyay “gel keyfim gel” yazmış, rahatlamış, ferahlamış. Mutlu olmuş. Bir tanesi mesela kaba bir davranış görmüş kızmıştır, canı sıkılmıştır “Edeb Yâ Hû” demiştir. Bu söz hatalı bir şekilde yazılmışsa, bu yazı güzel olmamış bir de ben çalışayım derim. Meselâ Ankara da bizim biradere farklı bir şeyler çalış, bir dene, değişik şeyler yap dedim. Kurşun kalemle alelacele bir şeyler çiziyordum. Elimle şöyle kavisli bir çizgi attım. “Edeb Yâ Hû” bir baktım tamam dedim. Bu benim yazı olacak, bunu sen yazma ama bu tarz çalış dedim. “Edeb Yâ Hû” yazısı biradere tasarım yapmayı tarif ederken çıktı.

Hattat Adem Sakal hat sanatının unutulmaya yüz tuttuğu bir dönemde bu sanata gönül vermiş az sayıdaki hattatlarımızdan birisidir; gurur ve kibire kapılmadan tenkit ve tavsiyeleri dikkate alarak, bıkmadan usanmadan sabırla çalışmalarına devam etmiş devamlı kendisini geliştirmiştir. Hat sanatında yaptığı çalışmalarıyla ürettiği eserlerle önemli bir yer edinmiştir.

Bu sanatta ilerlemek için İstanbul’da yaşamak ve orada ki sanat ortamında yetişmek yaşamak gerekir anlayışını kırarak kendi gayretiyle ve imkânlarıyla sanatını geliştirmiş ve ilerlemiştir. Hat sanatına birçok levha kazandırmıştır. Sormaktan araştırmaktan yılmamış çekinmemiş son derece güzel tevazuuyla bildiklerinin üzerine hep bir iyisini yapma çabasında olmuştur.

ULUSLARARASI İSLAM VE MODEL İNSAN SEMPOZYUMU

Tüm bunlarla birlikte Adem Sakal, günümüz hattatları arasında önemli bir yer tutan bir sanatkardır. Türk Hat sanatımızın yaşayan ustalarından olup Celif Sülüs dalında değerli eserleri vardır. Özellikle bu yazı çeşidinde yaptığı kompozisyonlarıyla, bugünün önemli hattatları arasındadır. Gerek yurtiçinde ve gerekse yurtdışında çeşitli koleksiyonlarda eserleri ve çeşitli ödülleri bulunmaktadır. Yurtiçindeki ileri seviyedeki çalışmalarının yanı sıra yurtdışında da ülkemizi temsil eden uluslararası bir hat sanatkârımızdır. Eski üstatların yazılarını inceleyerek özellikle Sami Efendi yolunda çalışmalarını sürdürmektedir.

KAYNAKÇA

AKSOY, Ş. (1977). Hat Sanatı. Kültür ve Sanat 5. İstanbul: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınlarından.

SERİN, M. (1999). Hat Sanatımız ve Meşhur Hattatlar. İstanbul: Kubbealtı Yayınları.